

Jornades “Créixer experiment: valor i repte dels projectes culturals”

Relatoria del taller de reflexió preparatiu

Museu marítim – Dimarts 16 de juny de 2009

Programa del taller

- 09.15 Lluís Bonet: Benvinguda, presentació dels objectius del projecte, i presentació dels participants invitats
- 09.40 Jaume Colomer: “L’aprenentatge: missió i valor de la difusió artística i patrimonial”
- 10:00 Debat obert
- 10:45 Cafè
- 11:10 Núria Sampere: “Els públics d’un projecte cultural i la seva disponibilitat per aprendre i experimentar”
- 11:30 Debat general
- 12:30 Contrapunt animat per Àngel Mestres sobre “D’on venim i a on volem anar: conceptualitzar, experimentar i avaluar”
- 12:45 Reaccions i últimes consideracions
- 13:30 Sugerències respecte el programa de les jornades del 17 i 18 de setembre
- 14.00 Final del taller

Assistents

Jaume Colomer – Bissap

Lluís Bonet - UB

Antoine Leonetti - UB

Assumpció Malagarriga – Auditori

Santi Martínez – Generalitat de Catalunya, Dep. Cultura

Mireia Mayolas – Museu Marítim

Àngel Mestres – Trànsit

Joan Oller – Auditori

Prudent Panadès – Gestora Cultural

Oriol Picas – Generalitat de Catalunya, Dep. Cultura

Maria Ribas – CCCB

Núria Sampere – Centre de les Arts de l’Hospitalet

Presentació

Lluís Bonet

L'objectiu del taller és de reflexionar conjuntament per a construir una *tesi*, amb la intenció d'influir en la reflexió dels gestors culturals, és a dir els responsables de projectes culturals. Tenen una preocupació per afavorir per exemple la expressió artística o la preservació del patrimoni i arribar al màxim de públics possibles, però la sensació és de que no n'hi ha una preocupació tan clara sobre el procés *d'apropiació* per part del públic. Es pretén que la gent sigui consumidora, amb indicadors d'avaluació sobre la *quantitat* de persones, però no sobre això de l'apropiació. I a l'organigrama de les institucions no apareix aquesta preocupació.

Les jornades són per fer reflexionar a la gent sobre aquest tema, entenent que fer créixer el conjunt de la societat va més enllà del mandat que tenen fixat els responsables d'organitzacions. Tenen en general uns serveis perifèrics per això, però no uns serveis *centrals*.

Té sentit d'entrada aquesta tesi? On són els límits?

Exemple del **Museu de l'Aquarel·la de Suècia**: al costat de la porta d'entrada principal es troba una altra per els serveis educatius, tan gran com la primera. Et conviden a entrar, amb materials per pintar, i pots deixar la teva contribució; a la botiga a més, n'hi havia la millor col·lecció de materials d'aquarel·la. etc.

(http://www.akvarellmuseet.se/english/eng_index.htm)

Altre exemple: el **nou Concertgebouw d'Amsterdam**, amb un lloc on es pot jugar a compondre, i un programa de la Pompeu Fabra investigant també un joc similar. Això té sentit en un auditori per exemple?

Al presentar-se els convidats, **Mireia Mayolas** subratlla que el **Museu Marítim** porta molts anys sobre temes de didàctica, amb la voluntat de "crear coneixement", portant-hi professionals de fora per exemple, però fent el lligam amb la gent d'aquí per fer avançar la professió d'aquí.

Maria Ribas menciona també que s'ha creat al **CCCB** una entitat per fer estudis sobre creixement de públics.

Santi Martínez menciona que una de les missions del **Servei de Planificació d'Equipaments** és estructurar sistemes d'equipaments per que es destaquí la seva missió pública. Per donar coherència al sistema d'equipaments, una de les armes és construir un *sistema d'avaluació* per fer que aquestes serveis educatius no siguin perifèrics, sinó *centrals*.

Oriol Picas ressalta la importància dels **serveis a la ciutadania**, a més dels serveis bàsics, per fer una bona *mediació*.

***

**

Intervenció de Jaume Colomer sobre “L’aprenentatge: missió i valor de la difusió artística i patrimonial”:

1. “Ningú no negarà que en les institucions culturals hi ha transmissió i aprenentatge”

(Jaume Trilla “*La cultura y sus mediaciones pedagógicas*”, dins GARCIA GARRIDO, J.L. “*La sociedad educadora*”, Madrid, Fundación Independiente, 2000, p. 136). El sector educatiu està convençut del valor de l’aprenentatge que propicien les institucions culturals.

2. **L’aprenentatge no és una conseqüència incidental de la difusió cultural**, sinó una de les seves funcions. L’aprenentatge ha de ser un valor de les institucions culturals i ha de formar part de la seva missió.

3. **L’aprenentatge és el camí del creixement personal**: el creixement personal es produeix per la integració contínua de tots els aprenentatges un cop s’han resolt o contradiccions derivades dels continguts apresos (recents i remots).

4. L’aprenentatge es produeix si es dóna una **seqüència** d’accions:

a. **L’experiència**, que proporciona *inputs* al subjecte (emocions, coneixements, sensacions, etc...). Una experiència és una vivència temporal que té significació personal. L’emotivitat és un ingredient imprescindible de l’aprenentatge.

b. La **interiorització** de l’experiència, a través del processament de la informació obtinguda.

c. La **integració amb els aprenentatges anteriors** (l’experiència recent contrasta amb la remota i l’individu resolt les contradiccions que es produeixin). El bagatge après cada vegada és més complex.

5. **L’aprenentatge pot ser directe o mediat** (Bruner, *Hacia una teoría de la instrucción*, Barcelona 1972, UTEHA):

a. És **directe** quan el subjecte es relaciona directament amb l’entorn físic o humà de forma espontània (sense planificació ni mediació).

b. És **mediat** quan és conseqüència d’una mediació planificada o procés educatiu, intervenció quasi imprescindible en les **cultures complexes**. La mediació també és necessària per compensar **dèficits de capital** personal.

6. La mediació en l'aprenentatge:

a. Segons Jesús Martín Barbero (*De los medios a las mediaciones*, G.Gili, Barcelona 1987, amb pròleg de Néstor García Canclini) **la mediació pedagògica és la intervenció capaç de promoure i acompanyar l'aprenentatge de les persones per desenvolupar-se i transformar l'entorn.**

7. L'aprenentatge directe s'obté de diferents maneres:

a. Per **assimilació** de continguts de l'entorn (imitació o osmosi de comportaments personals, assimilació de models dominants en el grup social o context general, etc.).

b. Per **experimentació**.

8. L'aprenentatge mediat s'obté de diferents maneres:

a. **Configurant contextos educatius** rics en estímuls d'aprenentatge (ex.: primeres ludoteques de Barcelona)

b. **Transferint coneixements, habilitats i valors** (exemple: instrucció escolar)

c. **Induint noves experiències** i acompanyant la seva interiorització (ex.: escola activa, serveis pedagògics d'institucions culturals)

9. Els àmbits d'aprenentatge són tres, amb impactes diferents segons cada cas:

a. La família (o entorn social primari)

b. L'escola (o sistema educatiu formal i no formal)

c. El món (denominació de Montesquieu (1972) *Del espíritu de las leyes*, Madrid, Tecnos)

10. Les institucions culturals poden desenvolupar **estratègies d'aprenentatge**:

a. **Aprenentatge directe**: configurant els equipaments culturals com a contextos rics en estímuls d'aprenentatge (ex.: experiència pilot del Museu de la Ciència)

i. Selecció i organització de continguts

ii. Configuració de la relació amb els continguts per tal de promoure l'actitud proactiva

b. **Aprenentatge mediat**: prestant serveis pedagògics:

- i. Induint i acompanyant la interiorització de noves experiències
- ii. Ajudant a autogestionar el propi procés d'aprenentatge (la utopia d'aprendre a aprendre).

***

**

Debat

Prudent Panadès

La terminologia és efectivament molt important, s'ha de buscar indicadors per solucionar aquest *décalage* entre serveis educatius, i procurar evitar malentesos: parlar de *formació*, de *distribució*, és molt útil en el nostre context. D'aquí la importància del terme "*cultura de proximitat*" per exemple. Altra terme curiós, aquest de "*Músiques del món*", perquè sempre les músiques han estat del món...

Aquests conceptes els hem de lligar amb el *dret a la cultura*. La funció de la societat és només educar, o complir un dret fonamental? S'ha de subratllar l'absència de la educació artística al currículum escolar.

La *mediació* és essencial, i analitzar la formació des mediadors és primordial en aquest sentit. Què passa amb l'horari dels nens, que han de completar la absència d'educació artística a l'escola a d'altres llocs?

Això té a veure amb el rol dels responsables d'equipaments: no és el mateix si es tracta d'una qüestió de dret, de mandat, o si visibilitzen bé o no els serveis educatius.

Jaume Colomer

Què volem dir per "experiència"? Qualsevol situació viscuda, que genera uns inputs al subjecte, independentment de si li aporta un aprenentatge o no.

Àngel Mestre

Generar experiència, és la missió del gestor cultural? Les polítiques culturals s'han basat molt en el tema de la *cultura de proximitat*, de la *ciutadania*, però el problema és la *connectivitat* sobretot. L'objectiu de qualsevol entitat no és la experiència, sinó que provoqui una actitud d'aprenentatge, una emoció. Sense emoció no n'hi ha aprenentatge.

Prudent Panadès

S'han de crear les condicions perquè això succeeixi efectivament. Arribar a l'emoció de "X" persones adultes, es abans d'això connectar amb les seves capacitats de lectura, i el coneixement del seu context és molt important. Això determina la intensitat de com es fa després. Es veu per exemple quan la gent d'un petit poble no es creix que s'ha portat allí l'original d'un quadre famós.

Lluís Bonet

Importància del terme "*capital previ*", que condiona el tipus d'experiència. A alguns que tenen un capital previ petit, els estímuls genera un aprenentatge, però a d'altres no tant. La relació entre capital previ i

estímuls no és lineal, alguns necessiten una mediació petita, i d'altres una més gran, i la solució passa llavors per diversificar els processos de mediació. Però, a quin cost? I com fer-ho amb els recursos que tenen les institucions?

La solució és la *pluralitat de mediacions*. Però el problema és que els que tenen la capacitat d'influir es mouen per criteris diferents: quants recursos es dediquen al catàleg per *savis*? Quant podem estalviar perquè els públics amb un capital cultural diferent puguin gaudir d'experiències culturals reals?

Santi Martínez

Un objectiu de la mediació és precisament suplir aquesta mancança de capital previ.

Joan Oller

No és necessari el capital previ per fer aprenentatge. Les preguntes són diferents:

1. Donar per segur el tenir una activitat educativa. De vegades el servei central és precisament educatiu.
2. Com volem impactar: fort o poc?
3. Tothom mira les *xifres* de públics, però a molts de nens les ha canviat la vida una senzilla activitat educativa...
4. Com avaluar l'impacte?

Els objectius, en aquest sentit, són a llarg termini...

Maria Ribas

Quan es miren les xifres de consum cultural, és sorprenent el volum tan baix de gent que consumeixen *anant* a un lloc, no quedant-se a casa. S'ha de crear sinergies doncs, entre les moltes capes de gent que actuen per aquest projecte conjunt (escola, mediadors...). La *creació de xarxa* és el que ens enriquirà, i hem de començar realment a crear aquestes xarxes. I avançar amb el tema de l'avaluació d'impacte, amb els indicadors que no siguin només quantitativs de volum de públic, sinó també qualitativs.

Oriol Picas

Tenim un serveis molt bons, però que arriben a molt pocs. Mai hem fet tant per arribar a tant pocs... Com sortir d'aquesta dinàmica? En quines persones ens hem de recolzar per obtenir un efecte multiplicador?

Tenim a persones molt pròximes, a les escoles, i hem de desenvolupar els vincles amb els, els ajuntaments i d'altres equipaments de proximitat.

Mireia Mayolas

Nosaltres hem volgut corregir una cosa mal enfocada, això de crear un departament per fer la cosa comprensible, enlloc de fer una *exposició* que sigui comprensible! Al nord, ja s'entenia la cosa de manera transversal, i és necessari un canvi absolut de concepció aquí.

Cal generar públics, i és quan treballes en xarxes quan generes públics.

Jaume Colomer

Atenció amb la il·lusió de dir que els serveis públics tenen només una funció educativa. Hem de reivindicar l'aprenentatge pel seu propi funcionament, i també l'aprenentatge mediat. L'aprenentatge té efectivament una base general, però la intervenció mediada s'ha de focalitzar. Es justifica amb 2 necessitats: és

necessària com a complementària de l'altre perquè les cultures són complexes i augmenten les necessitats de mediació.

Lluís Bonet

Aclarint conceptes, podem dir per tant que "l'aprenentatge mediat" es per exemple un bon servei d'audioguies, uns bons panels informatius, o un bon programa de ma? Mentre que el "no" mediat serien per exemple la música d'un concert, els quadres d'una exposició, és a dir la programació? On es la frontera?

Jaume Colomer

No, no n'hi ha frontera, son graus, de més o menys mediat; graus d'acompanyament. Quan dissenyes un text ric en estímuls, fas un bon acompanyament, organitzes els continguts, etc. Una altre forma de parlar de mediació es parlar d'aprenentatge *intencional* o *incidental*. Un taller és clarament mediat, o un cartel, etc. Ara, si no n'hi ha emotivitat, no n'hi ha aprenentatge.

Assumpció Malagarriga

Si no impactes, no aconseguixes interessar; i el fet que la gent "se senti bé" és un altre factor important. Però és primordial abans de tot que existeixi un PROJECTE ben definit, on s'indiqui com es desenvolupa, com s'aconsegueixen els objectius, etc. S'ha de partir d'un projecte on es veu què n'hi ha, el que no es posa, com volem anar-hi, etc.. I el projecte ha de ser molt lligat a la institució. Totes les institucions diuen que tenen voluntat d'educar, però si parles amb els directius o amb els tècnics, veus que de vegades no saben contestar.

Per un altre cantó, és cert que la educació no és només una cosa de nens, però sí que els nens han de saber molt, perquè provoquen un efecte multiplicador: a través dels arribem als mestres i a als pares... Aconseguir uns nous públics és un tema molt important, per no comptar sempre amb els mateixos.

Àngel Mestres

Sobre el tema minoritari / majoritari : quan parlem de pedagogia amb les institucions culturals, veiem que la frontera és precària en aquest sentit, i per això s'ha de considerar la intencionalitat, veure si estan experimentant intencionalment per trobar públics nous, etc. La intencionalitat ja justifica el que fan, i no és fàcil ja que n'hi ha molts de públics "captius" que tornen a veure la mateixa peça. Altres qüestions: quan parlem de quantitat, de què estem parlant? L'avaluació va per aquí: quan de gent repeteix? O quin és el límit entre mediació i no mediació? Tenim de vegades tallers o cartels que no són mediadors per res...

Oriol Picas

Aquestes quantitats i el tema dels impactes ens plantegen quins problemes té una persona per arribar, quines són les barreres per arribar al seu objectiu.

Prudent Panadès

La responsabilitat dels gestors culturals és precisament de no acceptar només les resultats quantitativus. N'hi ha moltes altres experiències que es podrien visibilitzar, i no es fa. La opinió de la gent, a la web per

exemple, etc. Els gestors culturals tenim molta responsabilitat en això: dir que necessitem més coses que no només el número. S'ha d'insistir més per tant en el tema de l'avaluació qualitativa.

***

**

Intervenció de Núria Sampere

"Els públics d'un projecte cultural i la seva disponibilitat per aprendre i experimentar"

Al text de presentació preparat per Lluís, em criden l'atenció alguns termes.

En primer lloc la paraula *consum*, dins de l'expressió *experiències de consum cultural significatives*, la qual es refereix a aquesta cultura "pública" per a la qual treballem nosaltres. Però John Holden fa una distribució de la cultura una mica diferent: una pública sostinguda amb fons públics, una altra comercial, i una casolana. Quan parlem de consum, nosaltres sembla que som els "guardians" d'aquesta política cultural pública. A la cultura comercial, és l'èxit comercial que ho garanteix. Però la cultura casolana (youtube, my space...), en canvi, no necessita cap mena de "guardians"...

El segon és quan es parla dels *usuaris* de l'equipament: és veritat que tot el personal d'una organització s'ha d'impregnar d'aquesta voluntat d'atenció a l'usuari.

En tercer lloc: la *voluntat* d'aproximar-s'hi. És clar que una de les missions claus de les polítiques culturals és acurtar la distància entre els propòsits i el gruix de la població amb voluntat d'aproximar-s'hi, perquè ningú pot ser obligat a apropar-se a la cultura, com ningú té obligació de menjar biològic... La gent ha de ser capaç de prendre decisions. Però de vegades sentim que no formem part del "grup", i la cultura pública té un deute davant d'aquesta capacitat de decisió, per trencar els murs, i buscar l'autenticitat. No confonent això amb la voluntat de mantenir "estàndards", ni fer programes estàndards, per aproximar-se.

Pel que fa al "procés educatiu": el taller vol reflexionar sobre temes claus lligats a aquest procés. Però tinc la impressió que per primera vegada la gent de cultura està en disposició d'ajudar a la gent d'educació. Aquest "gap" existeix, però davant dels reptes de l'educació, hem d'afrontar aquí tot al mateix moment els mateixos reptes que, a la resta d'Europa, s'han afrontat en moments diferents (la transformació tecnològica, l'obligació de l'educació fins els 16 anys, la desigualtat entre els serveis públics i concertats, la desigualtats entre les acumulacions culturals de les famílies, etc...) Els docents a la resta dels països han desenvolupat sistemes a poc a poc, i tinc la impressió que aquí es fa tot al mateix temps.

La pedagogia com a ciència que s'ocupa d'això es incapaç d'afrontar els reptes de l'educació. Però si utilitzem paradigmes compartits d'intervenció que no només estiguin centrats en els públics, potser podem superar aquests reptes educatius. Varem decidir centrar totes les polítiques culturals en els públics, però que hauria passat si 'hagin centrat sobre la formació, sobre l'educació?

La famosa democratització de la cultura és un model que no hem acabat de superar, ja des dels anys 40. (L'Institut d'Educació ja reflexionava en un tipus de productes dissenyats especialment per a escolars). És veritat que després van venir les Cantànies, els tallers de la Caixa, i són experiències que donen bagatges de primera, però dubto que aquestes experiències puguin conduir a una "segona vegada". El cas de l'Hospitalet no té res a veure, amb un 36% d'immigrants, amb el 93 % d'alumnes estrangers a certes escoles (el CAP Pau Vila per exemple). Díficilment un dia aquests nens es sentiran cridat a *tornar*, perquè això no forma part dels seus valors d'entorn, i difícilment podrem fer que s'apropin d'aquest patrimoni. Però per un altre costat, els "nens del món", perquè han de tocar "instruments del món"? Està bé que puguin tocar instruments clàssics de la nostra cultura.

Necessitem nous paradigmes compartits d'intervenció, i posar no només l'accent en l'excel·lència. Patim un problema de definició de la cultura democràtica, vista des de la sociologia o la antropologia. Patim una crisi del model de l'artista romàntic, i hem de deixar de pensar-lo com un virtuós, que només ell pot dir com s'han d'entendre les arts. Per una altra banda, tenim una exigència d'obertura a tothom. Davant d'això, les institucions culturals han de trobar una estratègia de participació de la gent, i hauríem d'entendre la formació com a la part més important, per aprendre a dins o fora de l'escola. I adaptar gradualment les polítiques en funció del recorregut dels nens, des dels concerts familiars o el fet de tocar un instrument, o els casals d'estiu amb activitats realment creatives. I s'han de preservar moments forts entre els artistes i els responsable escolar, per dissenyar conjuntament processos de creació, per tenir un impacte suficientment fort sobre l'alumnat.

Tenim grans oportunitats pel que fa a aquestes activitats més participatives. Però tornant a això dels usuaris tenim també uns reptes importants:

- Tenir una resposta adequada a diferents situacions familiars
- Tenir models d'aprenentatge diferents
- Desenvolupar connexions fortes entre les institucions escolars i les de formació artística
- Crear formacions perquè la comunitat es pugui apropiat del procés creatiu

Però això té molta incertesa: és molt difícil orientar tota la institució cap a un objectiu, quan compte amb molts elements amb objectius diferents. A més, això requereix molts de recursos, molta anàlisi, i molt de temps per analitzar els impactes. Necessita la bona disposició dels docents i dels artistes per aprendre permanentment i conjuntament. A més els artistes no tenen la formació adequada per considerar que això fa part de la seva funció *inicial* d'artistes.

Resumint:

- El risc davant de l'incertesa és un procés obert, i necessita un inversió de recursos més alta.
- Els indicadors de resultats no s'han de limitar al tangible sinó que necessiten temps per mesurar els altres impactes.
- S'ha d'aconseguir la disposició del professorat i dels artistes per ser generosos, per acceptar que puguin aprendre l'un de l'altre, i dels estudiants.
- Als artistes ells manca una formació inicial, no només per a la producció, sinó perquè puguin també *transmetre*.

- La formació i la creació són dos processos que corresponen a la comunitat, i hem de crear les condicions perquè la comunitat pugui intervenir en ambdós.

***

**

Lluís Bonet

A d'altres països s'han trobat situacions diferents. A França, el fet de que les companyies o les orquestres treballin amb d'altres àmbits no convencionals fa molt de temps que fa part de la seva missió. Potser no tenen la formació inicial per això, però sense això de vegades no tenen subvenció... Aquí no es fa, o es fa amb poca inversió. Aquí no fem un procés d'anàlisi comparada i d'aprenentatge, d'observació.

Sobre el tema de tenir una formació inicial: fa uns 15 anys, es va proposar un programa europeu per educar artistes visuals. Es van negar els docents a incorporar-ho, perquè els estudiants havien de crear el seu llenguatge, i es va considerar que explicar el que passava al mercat els pervertia. Això ens fa preguntar: el desenvolupament comunitari s'ha d'incorporar als currículums dels docents?

Joan Oller

És clar, i els equipaments culturals són educatius i culturals o no seran!

Prudent Panadés

La divisió de la responsabilitat social entre administracions diferents és el primer escull. Per un altre costat, cal identificar el buit que representa l'educació artística al currículum obligatori. Això reflexa una voluntat política o un altre. Per exemple: perquè la música i les arts visuals hi són més presents que el teatre o la dansa?

Maria Ribas

El tema és transversal, per a totes les poblacions. Hi ha una oferta brutal per a les escoles, per fer moltes coses a les institucions, per realitzar com a mínim una sortida. El públic escolar l'hem de deixar potser una mica aquí de banda, perquè hi ha d'altres àmbits que s'han de focalitzar.

Assumpció Malagarriga

És important diagnosticar bé la realitat que tenim, i saber a on volem anar. I a les escoles no n'hi ha molta música... Els canvis són molts lents, són generacionals. Nosaltres podem incidir avui, podem fer molts esforços, però no podem saber els efectes a llarg termini. Quan es crea un entorn cultural especial, això té efectes a llarg termini.

Hem de definir millor la funció social de les institucions culturals, que no són escoles. Hem de ser educadors, clar, però sobretot impulsors. No podem oblidar que la gent hi va per a gaudir! I no tant per a aprendre... Té sentit fer sistemàticament concerts didàctics?...

També, s'ha de fer molt de formació als *directius* de les institucions. Si un directiu creu en això i hi posa els recursos necessaris, al final el públic se'n adona i respon positivament.

I si no n'hi ha artistes formats, ells hem de formar efectivament.

Mireia Mayolas

Un altre tema a tenir en compte, el *preu* de les activitats. Algunes escoles fan aquestes activitats i sortides, però d'altres no, pel preu. Quan parlem de responsabilitat social, es poden fer moltes coses, però quan costa 6 euros al nen, deixa de ser integrador...

Jaume Colomer

Estem davant de dos sistemes diferents. El sistema educatiu pretén la universalitat, afavoreix l'aprenentatge immediat. El sistema cultural és facultatiu i afegeix dos tipus d'aprenentatge, immediat i mediat. Però l'aprenentatge mediat del sistema educatiu no té res a veure amb el cultural. El cultural està centrat en els seus interessos. Aquests dos sistemes s'han de mantenir separats, però han de dialogar, en igualtat de condicions, definint estratègies conjuntes, encara que diferenciades.

Per tant, s'han d'evitar dos possibles mal usos:

- La incorporació de les institucions culturals com a recursos didàctic de les escoles.
- Substituir el servei escolar dins de la institució cultural.

Lluís Bonet

Com definim unes jornades on volem incidir en els directors de serveis culturals? Es poden fer dues coses: entrar a debatre sobre els riscos, fer una bona diagnosi. I barrejar això amb unes bones pràctiques, oferir un espai de reflexió perquè la gent pugui prendre decisió, definir incentius, etc. Fer propostes sense haver de baixar necessàriament a la idea de que això té un cost. L'objectiu és fer algunes propostes concretes durant les jornades, les quals s'han d'obrir també a la resta d'Espanya, oferir una mirada cap a la resta del món i una mirada a les nostres institucions a Catalunya.

Àngel Mestres

S'ha de subratllar la importància de l'esforç que suposa obrir el tema a d'altres àmbits no escolars.

Maria Ribas

Veig important que estigui present en aquestes jornades diferents temes:

- El plantejament de la pluralitat de la cultura
- Donar exemples d'experiències de continuïtat, explicant els errors.
- El tema d'indicadors, no tant quantitius sinó qualitius.

Prudent Panadès

Analitzar casos de continuïtat, sobre la manera d'aproximar-se i comunicar-se amb els públics. Com s'adrecen als públics i als NO públics, amb quines estratègies, quins objectius... Analitzar institucions que tenen projectes en entorn immediat de barri, com a Londres on cada institució té aquest tipus de programa.

Santi Martínez

És important el tema de la comunicació, i la missió d'aquests grans equipaments, en el sentit de com es percep, com es comunica l'activitat de la institució, i com els mitjans posen l'accent en les objectius d'aquestes grans institucions (per exemple La Vanguardia, amb les seves informacions sobre l'Auditori).

Totes les institucions públiques haurien de tenir un component constructiu i educatiu, hauria de ser part de la seva missió. Però donat la complexitat de les polítiques, recuperen la missió tradicional de suplir la missió pública dels *equipaments*, que se'n obliden molt sovint. Els equipaments públics han de recuperar aquesta missió pública, com a funció essencial, i no només pensar-hi quan es canvia de director, per veure quin tipus de política desenvoluparà aquest últim.

Assumpció Malagarriga

No sé si l'objectiu és millorar els departaments educatius de les organitzacions culturals, sinó millorar l'arrel, millorar la *professionalització* de qui ho porta. Anar al cor de les preguntes...

Lluís Bonet

Hauríem de poder comptar amb bons periodistes culturals, que pugin centrar el tema i facilitar el diàleg, i plantejar el tema de que com canviem les estratègies governamental per fer això. S'han de sensibilitzar als responsables, però hem d'aconseguir atreure també els gestors culturals, més enllà dels responsables de programes educatius. Són aquests els objectius d'aquestes jornades: els gestors culturals, i els alts directius.

Antoine Leonetti

Un altres tema central és com està definit actualment el dret a la cultura. La seva no definició en la realitat, la no concretització dels drets culturals és un escull a l'hora de definir millor les missions de les administracions culturals i dels equipaments. La no concretització del dret a la educació artística a cap de les nostres eines normatives no afavoreix la conscienciació de la importància de la missió educativa de les institucions culturals, o de l'aprenentatge artístic a l'escola pública.

Mireia Mayolas

Tenim l'exemple de les exposicions a d'altres països (com a Quebec), on saben involucrar més gent, per treballar en equip. Aquí això és més difícil, tenim la figura del comissari, o de la persona de la universitat, dissenyant per l'elit...

Àngel Mestre

En termes d'experiència davant de la incertesa, de com provar i prendre risc, tenim ara el Museu Picasso, com a exemple de com es capten els públics.

Mireia Mayolas

Pel que fa al tema de la comunicació: estem a un moment on tot canviarà molt. La gent busca la informació a d'altres llocs, i hauríem de veure com des dels departaments d'educació podem fer una

millora estratègia per a comunicar. Estem quedant-nos molt allunyats de la realitat dels nous mitjans de comunicació.

Angel Mestres

Una prova d'això és el possible increment de públic d'una web només amb el twitter...

Santi Martínez

És important que els periodistes reconeixin el VALOR d'aquest tipus d'organització, de que les infraestructures tenen un valor propi més enllà del seu possible director "japonès"...

Jaume Colomer

L'aprenentatge s'ha utilitzat des d'una visió paternalista, però no hauria de ser així, és una cosa natural. D'aquí la importància de com comuniquem les jornades en aquest sentit.

Un format possible: generar experiències, i interiorització d'aquestes, integrant-les amb nivells, taules rodones i debat. Pel que fa a les taules rodones ha d'haver-hi un equilibri entre les conceptuals i les pràctiques, entre les que generin inputs i outputs.

Prudent Panadès

Hem de donar exemples molt realistes, generant de bones experiències, i anar als límits. Com aquest exemple d'una escola a Ripollet on es dissenya tot el currículum des de les arts.

Àngel Mestres

Respecte al títol, per captar l'atenció dels responsables d'organitzacions culturals, potser s'hauria de dir "Organitzacions culturals a la recerca de...". I per explicar una bona pràctica, la poses a la web... Per un altre costat, i encara que sigui més difícil d'organitzar, potser seria interessant fer tallers

Jaume Colomer

Un petit taller complica la cosa, però és efectivament més eficaç pel que fa a l'objectiu plantejat.

Lluís Bonet

Sí, però s'ha de fer amb molt bons animadors, sinó els resultats serien limitats.

Prudent Panadès

Hem de ser provocatius amb els titulats de les ponències. I identificar per això les actituds de part de la professió (elitistes, antisocial...). I per implicar els directius, associar-los per presentar els convidats més importants.

Mireia Mayolas

És efectivament un bon moment per crear xarxa entre professionals d'aquí, entre universitat i institucions, fer ponts...

Lluís Bonet

Si, i els participants han de deixar escrits, per publicar un mínim de reflexió, sinó no estem construint aquest corpus que necessita la professió del gestor cultural per progressar.

Jaume Colomer

Mirem també el tema d'aquestes jornades sobre estudis de públics, amb les quals es vol crear a Catalunya un espai d'intercanvi d'institucions públiques i privades, encara que està pendent de que es doni forma.

Àngel Mestres

Vaig participar a un taller de música amb el Michael Spencer. Jo no sabia res de música, però m'ha aportat molt, i m'ha fet veure com és bo provocar situacions d'experiències noves. És allí on es veu el valor i la importància del *discurs*. Quan es genera tensió entre art i antropologia, no cal posar èmfasi en l'u o l'altre, sinó donar-li més rellevància al discurs, i al debat.

Prudent Panadès

Un exemple de bona pràctica, la de la Tate Gallery, on tot l'equip es reuneix dues vegades l'any per veure el que es pot millorar. D'això ens podrien parlar...

***

**

(El final del taller ha estat dedicat a demanar als assistents idees de persones i temes que podrien enriquir el debat i el disseny de les intervencions).